

1 a Lees de taalweter.

i
b

Wat is een zelfstandig naamwoord?

Zelfstandige naamwoorden zijn woorden die een naam geven aan personen, dingen, planten en dieren:

- > personen → papa, directeur, Carlos, juf, Anna ...
- > dingen → kast, lijm, deur, schaar ...
- > planten → cactus, eik, roos ...
- > dieren → hond, schaap, dinosaurus ...

b Schrijf een voorbeeld.

- 1 personen ▶ _____
- 2 dingen ▶ _____
- 3 planten ▶ _____
- 4 dieren ▶ _____

2 a Lees de taalweter.

i
b

Wat is een lidwoord?

Dat is gemakkelijk! Er zijn maar drie lidwoorden: **de**, **het** en **een**.

Lidwoorden staan altijd bij een zelfstandig naamwoord: **de** grap, **het** bezoek, **een** plons.

b Schrijf het woord in de juiste kolom.

	de-woord	het-woord
1 een brood	_____	<u>het brood</u>
2 een kurk	<u>de kurk</u>	_____
3 een plantje	_____	<u>het plantje</u>
4 een herhalingsblad	_____	<u>het herhalingsblad</u>
5 een mobieltje	_____	<u>het mobieltje</u>
6 een ladder	<u>de ladder</u>	_____

4 a Lees de taalweter.

i

Wat is een verkleinwoord?

Verkleinwoorden gebruik je om:

- > iets kleins aan te duiden.
Bv. Ik heb een **broertje**.
- > iets liefs aan te duiden.
Bv. Wat ben jij toch een **schatje**!
- > iets onbelangrijks aan te duiden.
Bv. Het was maar een **ongelukje**!

b

Verkleinwoorden eindigen altijd op *je, pje, tje* of *etje*. Bij *etje* gebeurt er iets bijzonders en verdubbelt bijna altijd de laatste medeklinker. Dan pas komt *etje* erachter.

Bv. maat → maatje	baan → baantje
boom → boompje	kam → kammetje

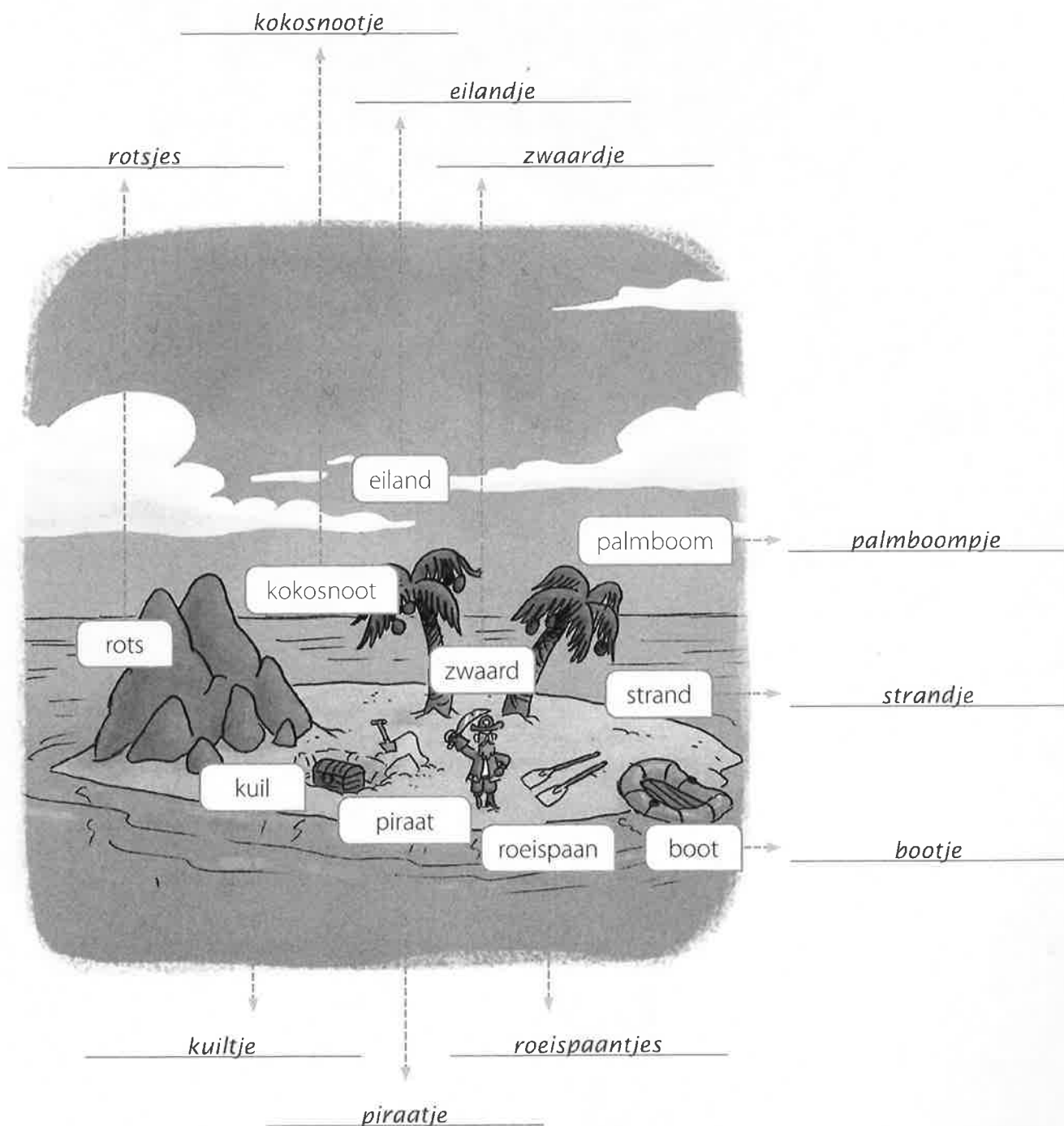
b Schrijf een voorbeeld.

- 1 iets kleins   ▶ _____
- 2 iets liefs   ▶ _____
- 3 iets onbelangrijks   ▶ _____

c Vul de tabel aan.

<i>de fiets</i>	het fietsje
de sleutel	<i>het sleuteltje</i>
<i>de boom</i>	het boompje
de ton	<i>het tonnetje</i>

5 Schrijf op elke lijn het verkleinwoord.

6 Speel het spel 'Ik ga op reis en neem mee ...'.
Let op: je mag alleen verkleinwoorden gebruiken.

7 a Lees de taalweter.

i **Wat is een samenstelling?**

We bedenken niet voor elk nieuw ding een nieuw woord. Soms plakken we twee of meer bestaande woorden aan elkaar. Zo krijgen we een nieuw woord. We noemen zo'n woord een **samenstelling**.

Bv. voet**bal**, hand**doek**, politie**kantoor** ...

Samenstellingen kunnen ook uit meerdere woorden bestaan. Bv. **hottentottententententoonstellingen** ...

Hoe zou je dat kunnen noemen?

Ik zou 'computermuis' zeggen ...

b Met welke woorden maak je een samenstelling? Geef ze dezelfde kleur.

fiets <small>roze</small>	kleur <small>geel</small>	lijstje <small>groen</small>	zwem <small>blauw</small>	bloem <small>paars</small>
haar <small>bruin</small>	pot <small>paars</small>	slipper <small>rood</small>	potlood <small>geel</small>	steen <small>oranje</small>
dobbel <small>oranje</small>	pak <small>blauw</small>	tuin <small>grijs</small>	teen <small>rood</small>	foto <small>groen</small>
stuur <small>roze</small>	auto <small>turquoise</small>	borstel <small>bruin</small>	huis <small>grijs</small>	sleutel <small>turquoise</small>

8 a Maak samenstellingen met diernamen. Kijk naar het voorbeeld.

slodder	▶	<i>sloddervos</i>	◀	weer
poes	▶	<i>poeslief</i>	◀	lief
tuin	▶	<i>tuinslang</i>	◀	vos
honden	▶	<i>hondenweer</i>	◀	slang

b Kies twee dieren. Bedenk er een samenstelling mee.

1 _____ + _____ =

_____

2 _____ + _____ =

_____

5 De blauwe woorden staan in de verkeerde zin. Schrijf de zinnen juist op.

- 1 Jesse en Jindra zijn een **slinger**.
- 2 Ik ga morgen **springen** in de stad.
- 3 Een kangoeroe kan hoog **winkelen**.
- 4 In die zak zit een **tweeling**.

1 *Jesse en Jindra zijn een tweeling.*

2 *Ik ga morgen winkelen in de stad.*

3 *Een kangoeroe kan hoog springen.*

4 *In die zak zit een slinger.*

6 Vul het verhaal aan met woorden met *ng* of *nk*. Kies uit:

watersla en - e e - i tvisser - wandeli - koni in - la zaam - Ho arije

da baar - bemanni - gi en - zi en

De koning van Hongarije wilde de wereld rondvaren. Hij zei de koningin

vaarwel en trok eropuit. Langzaam verliet zijn boot de haven.

Op zijn reis zag hij waterslangen en

inktvissen.

Op een dag ontdekte hij een eiland. Hij ging aan land.

De koning begon aan een wandeling, maar

het eiland was behekst. Het maakte enge

geluiden en zorgde voor metershoge golven.

Die lieten zijn boot bijna zinken.

De koning en zijn bemannig

gingen snel lopen.

Wat waren ze dankbaar dat ze allemaal ontsnapt waren!

Allemaal zeg je?

Ik twijfel.

7 Luister goed. Schrijf op wat je hoort.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

-
-
-
-
-
-
-

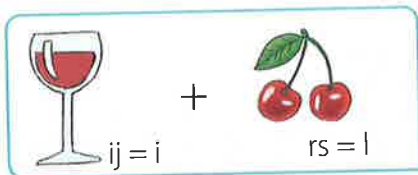
Heb je een fout gemaakt? Schrijf het woord opnieuw.

_____

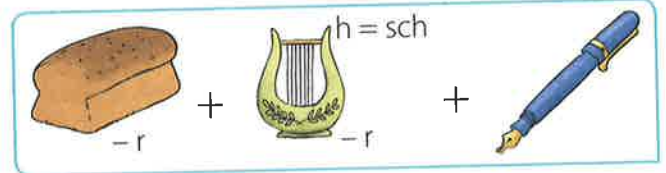
_____

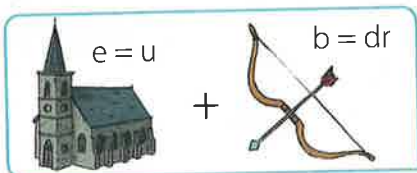
8 Los de rebussen op. Maak een goede zin met elk woord uit de rebus.

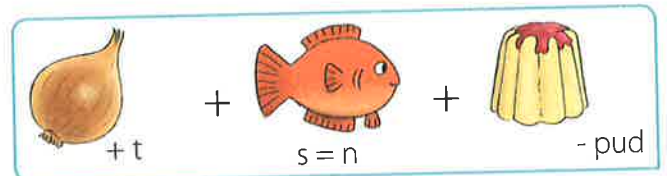
1 = winkelen

2 = boodschappen

3 = kurkdroog

4 = uitvinding

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

Bijlage 5

Cijferend delen tot 1000

$648 : 2 = 324$

6	4	8			2
6	:	:	3	2	4
0	4	:			
	4	:			
	0	8			
		8			
		0			

$393 : 3 = 131$

3	9	3			3
3	:	:	1	3	1
0	9	:			
	9	:			
	0	3			
		3			
		0			

$705 : 5 = 141$

7	0	5			5
5	:	:	1	4	1
2	0	:			
2	0	:			
	0	5			
		5			
		0			

$858 : 3 = 286$

8	5	8			3
6	:	:	2	8	6
2	5	:			
2	4	:			
	1	8			
	1	8			
		0			

$696 : 6 = 116$

6	9	6			6
6	:	:	1	1	6
0	9	:			
	6	:			
	3	6			
	3	6			
		0			

$977 : 6 = 162$

9	7	7			6
6	:	:	1	6	2
3	7	:			
3	6	:			
	1	7			
	1	2			
		5			

r=5

$126 : 6 = 21$

1	2	6			6
1	2	:	2	1	
	0	6			
		6			
		0			

$294 : 8 = 36$

2	9	4			8
2	4	:	3	6	
	5	4			
	4	8			
		6			

r=6

$359 : 4 = 89$

3	5	9			4
3	2	:	8	9	
	3	9			
	3	6			
		3			

r=3

1 Lees de taalweters.

i Over wie of wat zegt een zin iets?

In elke zin zeggen we iets over iemand of iets. Kijk maar:

- > **Vlooien** zijn lastige kriebeldieren.
- > Later word **ik** stuntman.
- > **Oma en opa** komen vandaag logeren.

i Hoe ziet een werkwoord eruit?

Een werkwoord kan er in elke zin anders uitzien.

Bv. Het kind **eet** een appel.

↓
De kinderen **eten** een appel.

↓
De kinderen **aten** een appel.

2 a Over wie of wat gaat de zin? Markeer in elke zin:

GEEL > het onderwerp.

b Onderstreep in elke zin de persoonsvorm.

- 1 Matu woont op een eiland.
- 2 De hond van Mia blaft de hele nacht.
- 3 De schildpad legde eieren onder het zand.
- 4 De plasticsoep zit ook in de maag van zeehonden.
- 5 Eram roeit met zijn bootje naar het eiland.
- 6 Helpt Adam bedreigde dieren?

3 Pas de zin aan waar nodig.

1 Vele auto's vervuilen de lucht.

Een vrachtwagen vervuilt de lucht.

2 Het eitje komt uit in de lente.

De eitjes komen uit in de lente.

3 Het eiland is onbewoond.

De eilanden zijn onbewoond.

4 Vul de zinnen aan met een onderwerp en een persoonsvorm.

Tip: let goed op of het nu gebeurt of vroeger gebeurde.

1 _____ gisteren op bezoek.

2 _____ geen groenten.

3 _____ in de vijver.

4 _____ vorige week een broertje.

5 _____ allemaal een snoepje.

5 Maak drie zinnen door de juiste zinsdelen bij elkaar te plaatsen.

Let op: je mag elk zinsdeel maar één keer gebruiken.

Ik	Oma en opa	hulde	vorige week.	Suzy en Eef	was
Ik	wonen	klimt	mijn haren.	op een eiland.	roeiden
in hele hoge bomen.	gisteren in een roeiboot.	Bart			

bv. Oma en opa wonen op een eiland.

bv. Ik hulde vorige week.

bv. Suzy en Eef roeiden gisteren in een roeiboot.

5 Schrijf je het woord met *ei* of met *ij*?

Schrijf het verkleinwoord in de zin.

Let op: Vergeet het juiste lidwoord ('de' of 'het') niet.

Ik twijfel.

Fout? Verbeter.

- 1 het land ➤ De vis spoelt aan op het eilandje.
- 2 de spker ➤ Hij klopt het spijkertje in de muur.
- 3 de g t ➤ Het geitje is bang.
- 4 het bedr f ➤ In het bedrijfje werken drie mensen.
- 5 de v ver ➤ In het vijvertje zitten vissen.
- 6 het geh m ➤ Ik verklap het geheimpje niet.

6 Vul de tekst aan. Kies uit:

ndje – allerlei – heerlijk – mijn – kleine – hoofdpijn – mijn – ijsje
wedstrijd – prijs – eigenaar – fijn

Bij 't IJshoorntje kun je het beste ijs ter wereld krijgen.

Je kunt er kiezen uit allerlei smaken.

Ze hebben grote en kleine potjes en hoorntjes.

De winkel ligt een eindje van onze school.

Vanaf de maand mei gaan wij er elke week

een ijsje likken. Heerlijk is dat!

Als ik mijn ijs te snel opeet,

krijg ik wel soms hoofdpijn.

De eigenaar van de zaak heet Gijs.

Hij organiseert dit jaar een wedstrijd.

De winnaar krijgt als prijs een jaar lang gratis ijsjes.

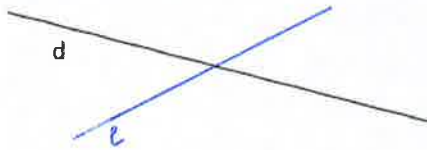
Dat vinden wij wel fijn!

Werkblad 58 Evenwijdige lijnen

1 Teken wat gevraagd wordt. Gebruik je geodriehoek.

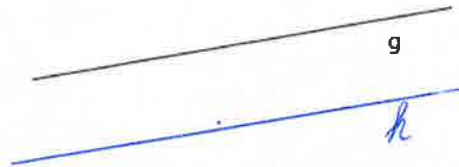

a 1 Teken een rechte *e* die de rechte *d* snijdt.

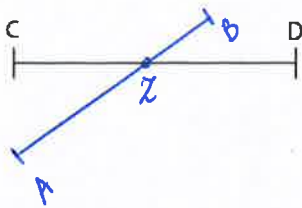

2 Noem het snijpunt *K*.

b Teken een rechte *h* evenwijdig aan rechte *g*.

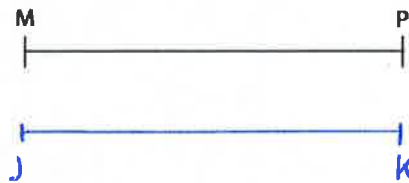

c 1 Teken lijnstuk *[AB]* dat lijnstuk *[CD]* snijdt.

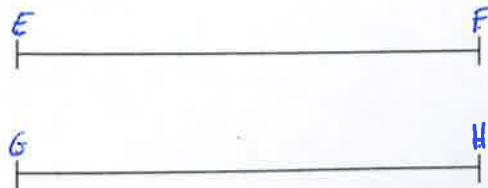

2 Noem het snijpunt *Z*.

d Teken lijnstuk *[JK]* evenwijdig aan lijnstuk *[MP]*.

e 1 Zet op de juiste plaats: *[EF]* en *[GH]*.

2 Zijn deze lijnstukken evenwijdig? ... *ja*

